

VALVISION

Valfrågor Sametingsvalet 18 maj - 2025

Margateta Päve Kauppi

**Din rätt är
vår plikt att
försvara!**

Emelie Lindgren Åsén

Agneta Rimpi

Anders Kräik Partiledare

Mikkel Jakobsson

Anna-Karin Ettik Åsén

**En politik
som bygger på
rättvisa,
demokrati,
öppenhet
och allas
lika värde!**

Joakim Päve

Ida Åsén

PARTIET
SAMERNA

Börje Allas

TILL DIG SOM VÄLJARE

En röst på Partiet Samerna är en röst för en genomtänkt och realistisk samepolitik som tar bärning på att våra näringsmässiga och kulturella rättigheter ska respekteras och kunna utvecklas. Vi som bor och verkar inom Sápmi bör komma överens och samarbeta mot staten i en politik som omfattar alla. Ditt val påverkar och din röst är viktig för vilken inriktning politiken har!

Det är mot staten vi jobbar med våra frågor

Det här vill vi realisera i stället för att arbeta i egen sak för omotiverade arvodeshöjningar i Sametinget. Här ger vi en kort sammanfattning över de frågor vi vill jobba för. Mera uttömmande om varför kan du läsa senare i foldern.

Partiets fyra huvudfrågor

- Krav mot staten att omdana minoritespråklagen till en urfolkslag utifrån den särställning vi har som ett urfolk!
- Vi står bakom att samebyarna själva ges möjlighet att organisera samebyns angelägenheter med att kunna anta stödjande medlemmar samt själva upplåta jakt och fiske till förmån för samer. En utökad gemenskap som bygger på dialog och lokala lösningar!
- Översyn av ny renskötselag där rennäringsen ges ett reellt skydd mot exploateringar!
- Vi ställer krav mot staten att ratificera FN:s ILO-konvention 169!

Övriga prioriterade frågor

- Sanningskommissionen för det samiska folket ska lämna förslag till åtgärder för att bidra till upprättelse och främja försoning och ett livskraftigt samiskt samhälle.
- Klimatförändringarna och klimatets effekter på våra livsbetingelser.
- Statens rovdjurspolitik.
- Den gröna omställningen.
- Rennäringsens främjande, utökad startstöd.
- Näringsfrågorna knutet till vår kultur.
- Ungdomsfrågor.
- Självbestämmande.

Självklart jobbar vi också för att realisera åtgärder på dessa fortlöpande frågor!

- Ökade insatser för de samiska språken.
- Inrättandet av en samisk nationalscen.
- Rennäringsfrågorna: hälften så mycket rovdjur, högre förlustersättning!
Ersättningen bör åtminstone vara i samma nivå som trafik- och tågödade renar.
- Slöjd/duodji.
- Hälsa, psykisk ohälsa/ utbildning och idrott.
- Åtgärder mot diskriminering, rasism och hat.
- Repatrieringsfrågor. Internationellt samarbete.
- Anpassning av EU-program i det nationella perspektivet och andra stödformer för det samiska samhället.
- Kravet kvarstår att Muonio ska upphöjas till skogssameby.

Vår ideologiska grund

Vår ideologi bygger på ett utvecklat självbestämmande via Sametinget i syfte att finna godtagbara lösningar på komplexa frågor med respekt för folk - och renskötselrättens egendomsskydd. Vi jobbar för att alla samer ska kunna omfattas av en godtagbar rättighetssituation i egenskap av Sveriges urfolk!

Skogs -och fjällsamebyarna ska ha lika starka rättigheter för jakt och fiske!

Bedömningen från den utredning som den statliga renmarkskommittén gjorde är att skogssamebyarna har i likhet med övervägande del av fjällsamebyarna en lika stark rätt att själva förvalta jakten och fisket. Eftersom staten valt att inte lösa frågan politiskt så måste erforderliga resurser ställas till förfogande för att samebyarna ska kunna pröva frågan i domstol.

För att komma ur gamla hjulspår måste vi tänka nytt och ta nya grepp

1. Urfolkslag

Vi vill jobba för att Sverige omdanar minoritetsspråklagen till en urfolkslag. Minoritetslagen sätter enbart en lägsta möjliga standard utifrån ett minoritetsbegrepp trots att vi är ett erkänt urfolk med särskilda rättigheter för att kunna bevara vår kultur. Vi anser att samerna som är Sveriges urfolk måste omfattas av en högre standard knutet till samernas speciella kulturella situation än den minsta möjliga mininivå som minoritetsspråklagen ger uttryck för. De konstitutionella förutsättningarna för att realisera en urfolkslag finns. Men staten vill säklart hålla oss på en minoritetsnivå för att slippa de svåra frågorna som följer av folkrätten som stadgas genom FN.

2. Utökad samebygemenskap

Vi ställer oss bakom att samebyarna själva ska kunna anta stödande medlemmar utifrån en frivillig införd medlemskategori. Ett medlemskap som inte rubbar renskötselns utövande. En förutsättning är att samebyarna på frivillig väg själva organiserar och beslutar om villkor om ett sådant medlemskap vilket skulle kunna utgå från en utökad gemenskapstanke som kan stärka samebyarnas interna organisation. Egen förvaltning av jakt och fiske kan då riktas till att omfatta samer på det lokala planet.

3. Översyn av ny renskötsellag

En ny renskötsellag måste utgå från näringens natur med ett utökad skydd i markanvändningen mot exploatering som ödelägger förutsättningarna för ett hållbart renbete. Skogsvårdslagen och övrig lagstiftning som rör markanvändning måste utgå från ett större hänsynstagande och respektera folkrätten. Staten har ett tydligt ansvar att skydda renskötseln som är ett riksintresse. Renskötselrättens grund får inte urholkas av politiskt ordvrängeri utan ska följa rättsstatens principer som ges till uttryck i de domar Högsta domstolen avkunnat.

4. FN:s ILO-konvention 169

Vi vill jobba för att staten ska ta sitt folkrättsliga ansvar och ratificera FN:s ILO konvention 169. Sverige har medverkat till att jobba fram ILO-konventionen och påtvingat andra länder att ratificera den, men själv har staten undandragit sig sitt ansvar. Det är nu dags för Sverige att ge samerna det folkrättsliga skydd som ILO-konventionen står för.

Den gröna omställningen innebär inget annat än ytterligare en ny kolonialistisk era

En viktig del för ett urfolk är förhållandet till marken. Att inneha möjlighet att bedriva renskötsel, jaga, fiska, bygga och bo samt att tillgodogöra sig naturens resurser är en grundbult i den samiska kulturen. På det sättet kan kunskap överföras mellan generationer och upprätthålla traditionella göromål, främja språk, bibehålla namn på platser osv. Normer och värderingar skapar samhörighet och är ett arv som bara kan hållas vid liv genom ett traditionellt utövande i förening med andra.

Dessa faktorer är starkt förknippade med att behålla en samisk identitet och kultur baserad på traditionellt nyttjande.

I den gröna omställningens namn hotas nu markerna och den samiska kulturen ytterligare av en ny väg av exploateringar där staten säljer ut våra marker till profithungriga exploatörer. Samtidigt agerar staten för att minimera och göra samer rättslösa inom sina egna områden.

Sametingets roll

Vi vill se ett Sameting som är mer offensivt i de samiska frågorna. Vi anser att Sametinget ska vara en stödande funktion som i samklang med den samiska rätts- och kulturkampen är behjälplig att arbeta fram underlag för tvister mot staten som rör det samiska folket och samebyarnas kulturella och näringsmässiga situation.

I sammanhanget ska Sametinget inte inneha bestämmanderätt över frågor av civilrättslig karaktär utan ska i stället verka utifrån det offentlighetsrättsliga perspektivet. Medel till åtgärder ska staten tillhandahålla via särskild budget. Det ska inte ankomma på samerna själva att av ekonomiska skäl förhindras att få en rättvis prövning i en rättstat.

Förutom partiets fyra huvudfrågor sätter partiet särskilt fokus på dessa frågor

1. Klimatförändringarna och klimatets effekter på våra livsbetingelser

Den pågående klimatförändringen har stor påverkan på vårt sätt att leva. Väderleken skiftar så snabbt att det medför dramatiska förändringar som är svåra att både förutse och parera. Här måste åtgärder vidtas för att vara naturbaserade näringar och levnadssätt knutet till det traditionella inte ska gå förlorade. Det handlar i första hand om att reela omställningsinsatser görs men även se över olika stödformer för hur vi ska klara de oförutsägbara skiftningarna i väderleken.

2. Statens rovdjurspolitik

"Hälften så mycket rovdjur och dubbelt så hög ersättning". Rovdjursstammarna måste ner till den nivå om högst tio procent förlust av renar till rovdjuren. Ersättningsnivåerna måste också räknas upp så att de motsvarar det verkliga värdet på förlorad egendom.

3. Den gröna omställningen

Med en omställning i samhället som går från ett oljeberoende till förnybar energi måste ett krav vara att särskild hänsyn tas till den samiska markanvändningen. Den gröna omställningen får inte bli en ny marknad för profithungliga exploatörer som ser vinstintressena viktigare än folkrätten och de samiska rättigheterna. Här måste ställas krav på stat och beslutande myndigheter utifrån de skyldigheter Sverige har åtagit sig för att främja och skydda samisk kultur och renskötselns långsiktiga utövande.

4. Renskötselns främjande

Renskötseln har i ett framväxande samhälle många utmaningar att parera. En av de viktigaste frågorna är att betesmarkerna inte skövlas på så sätt att renbetet förstörs. Renbetet är grunden för traditionell ren skötsel och ingår i ett rättighetspaket inom renskötselrätten vilket skyddas av regering formens egendomskydd. Bruket av markerna av andra storskaliga exploatörer kan inte bara fortsätta förstöra.

Här måste det arbetas för att ställa hårda krav på att särskild hänsyn tas på allvar för renskötselns fortsatta existens.

5. Näringsfrågorna

Det samiska näringslivet är mångfacetterat med rennärning, förädling, mathantverk, duodji, besöksnäringar, entreprenörskap osv. De bedrivs i harmoni med de lokala förutsättningarna och är en viktig del för utveckling av ett samiskt näringsfång. Vi vill arbeta för att de samiska näringarna ska få egna nationella program för finansiering och med-finansiering inom ramen för EU:s program. Det skulle utgöra en betydande ekonomisk skillnad för möjligheten att utveckla samiskt näringsliv.

6. Barn och ungdomsfrågorna

En framsynt politik är nödvändig för att överbrygga klyftor som blivit en följd av statens hantering av samefrågorna. Det bör bygga på att vi tillsammans har ett gemensamt intresse av att känna stolthet och kan livnära oss utifrån vårt kulturella arv. Vi har en skyldighet att förvalta och skydda våra marker till gagn för nästkommande generations brukande. Därför är det viktigt att vi kan bibehålla och utveckla våra gemensamma institutioner, näringar, språk och kultur. De konflikter som finns måste vi försöka att överbrygga och framtiden bör gå i en anda av att olika intressen gemensamt kan enas och berika varandra. Tillsammans står vi starkare och det arbetet måste det sättas prioritet på.

7. Självbestämmande

Ett viktigt steg för ett folk är självbestämmande i våra egna frågor. I dag är det staten som i många avgörande frågor för oss samer ska bestämma om både stort som smått. Förståelsen är inte den bästa för vilka betingelser vi lever under och viktiga beslut förhalas eller blir inte av. De samiska frågorna blir i statsapparaten nedprioriterade i segdragna diskussioner som borde vara upp till oss samer att själva besluta om.

Några av oss som företräder dig

Anders Kräik
Handöl

Partiledare. Varit verksam i Sametinget sedan 2005. De samiska rättighetsfrågorna och att alla samer värderas lika är grunden för mitt politiska engagemang. Våra gemensamma och olika intressen måste gå att förena om vi ska vara en kraft mot statens kolonisering och utarmningspolitik.

Mikkel Jakobsson
Verkar som ledamot i kommunfullmäktige. Sakkunnig inom repatriering och etiska frågor.
Lycksele

Börje Allas
Klimatförändringarna är en fråga som håller på att förändra vårt traditionella levnads-sätt. Vi måste agera.
Kiruna

Marianna Marainen
Språk- och ungdoms-frågor är två viktiga frågor att jobba med.
Karesundo

Jon Henrik Fjällgren
Renskötare, artist och politiker, vill främja jämlikhet och jämställdhet.
Hede

Michael Grah
Språklärare, språket är viktigt. Det sammanbinder identitet kultur-tillhörighet.
Umeå

Ida Asén
Gällivare

Agneta Rimpi
Byske

Tina Andersson
Funäsdalen

Emelie Lindgren Asén
Skellefteå

Anna-Karin Ettik Asén
Skellefteå

Margareta Päve-Kauppi
Kiruna

Joakim Päve
Byske

ÖVRIGA KANDIDATER

Per Erik Stenberg, Kiruna · Per J Labba, Övre Soppero · Annelie Jakobsson, Lycksele
Lena Fjällgren, Funäsdalen · Kerstin Ettik, Burträsk · Henry Svonni, Öd · Anta Hilje, Krokum
Johannes Labba, Övre Soppero · Tommy Asén, Gällivare · Ellen-Sofia Eriksson-Skott, Skellefteå

PARTIETS VISION

Ledord för partiets visionära politik är: Jämlikhet - Rättvisa - Solidaritet.
Alla samers lika värde oavsett kön, yrke eller social status.

Partiet består av samer från alla delar av Sápmi där vi vill verka för ett demokratiskt samhällsbygge. Vi vill skapa och utveckla en bärande gemenskap och en legitim erkänd rättsgrund befäst i lag som det urfolk vi är.

Hur vi agerar i dag betyder allt för kommande generationers möjligheter att leva, verka och bo inom Sápmi. Det är viktigt för att vi fortsatt ska kunna bedriva renkötsel, jakt och fiske samt utveckla näringar i samklang med vår kultur och vårt språk.

Vi jobbar mot

Rasism, diskriminering, förtryck och mot exploateringar som förstör våra marker.

För alla samers rätt att upprätthålla sitt kulturarv!

Det kan stärkas genom inrättandet av en urfolkslag byggd utifrån samernas särskilda förhållanden för att bevara och utveckla vårt språk och kulturella sedvänjor.

PARTIET
SAMERNA

Med fyra års garanti

Vi är inte längre bort än ett klick: Partiet finns på Facebook och Instagram.

www.samerna.se